

ביצה פרק ראשון ביצה

ב. עין משפט

נר מצוה

א א מ"י פ"א מהלכות
 י"ט הלכה ט' ע' סמך
 לאוין פ"ה ט"ז ע"ח פ"ה
 ח' ב' מ"י פ"א מהלכות
 ח' ט"ז ע"ח פ"ה ט"ז ע"ח
 ט"ז ע"ח פ"ה ט"ז ע"ח
 ז ג מ"י פ"א מהלכות י"ט
 ה"א פ"ה ט"ז ע"ח פ"ה
 ט"ז ע"ח פ"ה ט"ז ע"ח
 ד ד מ"י פ"א מהלכות
 ש"ט הלכה ט"ז ע"ח פ"ה
 לאוין פ"ה ט"ז ע"ח פ"ה
 ש"ט ע"ח פ"ה ט"ז ע"ח
 ח ה מ"י פ"א מהלכות
 ש"ט הלכה ט"ז ע"ח פ"ה
 ט"ז ע"ח פ"ה ט"ז ע"ח
 ז ו מ"י פ"א מהלכות ט"ז
 ט"ז ע"ח פ"ה ט"ז ע"ח

רבינו חננאל
 אהר"ל ספכת ביצה
 בעו"ת גדול העיצה.
 ביצה שנולדה ביום טוב,
 בית שמאי אומרים חטאת,
 ובית הלל אומרים לא
 חטאת. אובלח דאשיפת
 [ומה]. פירוש כגון אובלח
 שמואל אבר סמך.
 מוקצה. [פירוש] כל דבר
 שיש בו מום נקרא מוקצה.
 נולד. פירוש כל דבר שלא
 היה מתחילתו [ועצמה
 היום נקרא נולד. אוקמה
 רב נחמן למהני בטרטולח
 העומדת לגרל ביצים.
 ובי"ש כ"ר שמעון דלית
 ליה מוקצה, ובי"ה כ"ר
 יהודה דלית ליה מוקצה.
 ואקשינן ומי אמר רב
 נחמן בי"ש כ"ר שמעון
 ובי"ה כ"ר יהודה, והא
 איפסא שמעון ליה
 דתני בפרק נוטל ארס
 את בני, ב"ה אומרים
 מגביהין מעל השלחן
 עומות וקליפין וכו'.
 סמל את הטבלא כ"ר.
 [נ"א: ומנעהו. ואמר רב
 נחמן אנו אין לנו אלא
 בית שמאי כ"ר יהודה
 ובית הלל כ"ר שמעון]
 ותיקונו בתו סמטא
 אוליין, בשבת דתסין לן
 תנא כ"ר שמעון דלית
 ליה מוקצה, וק"ל כותיה
 דהילכתא סמטא [נ"א:
 דה"א סמטא]. אוקימנא
 לבי"ה כותיה, משום
 דק"ל דהילכתא סמטא
 [משנה], כי היכי דלא
 תקשי הילכתא אהילכתא.

ביצה שנולדה ב"ש כש"א האב"א ובה"א האב"א, וא"ת ואמאי
 לא תנא אורסין ומתירין וכי מימא אורסין משמע שאסור
 לעולם לא אינו דלמירין לקמן (דף ו'). אפרות שנולד ב"ש אסור והיינו
 מותר שכן שנגר רבי יהודה אסור והיינו
 דוקא בנאות יום יש לומר דאי היה
 מני אורסין ומתירין היינו אומר שמה
 שמתירין הביצה היינו לטלטל אבל
 נאכילה אסורה והיינו דלמירין (לקמן
 דף ז'). גבי נכרי אהד שהביא
 דגים לפני רבן גמליאל ואמר
 מותרים הם אלף שאין רזוי לקבל
 הימנו ומסיק מני מותרים לטלטל אבל
 נאכילה אסורים ואם תאמר לבית
 הלל דלמירין לא תאכל אבל לטלטל שרי
 והא ק"ל (לקמן דף ז') דאף לטלטל אסור
 לכן פירש ר"י דנקט כ"ר האי לישנא
 דסמט ביצה לאכילה קיימא עור יש
 לומר דנקט לבית שמאי תאכל
 משום דמשמע אכילה וטלטול דאין
 אכילה בלא טלטול ובית הלל אסרי
 אף בטלטול אלף אגב דנקטי ב"ש
 תאכל נקטי אינהו לא תאכל:
שאור בבית. לא שייך הכא
 מידי אלא מימי כאן תנא
 מילי גבי יום טוב וז"ל לחומרא
 ובי"ש לקולא:

אובלח דאפרת הוא. פירוש
 אובלח הנפרד מן האוכל
 הוא דהניצה שנולדה נפרדה היא מן
 התרנגולת ואי צעי שמיט לה ואכל
 כל שנזחה: **דלמא** בית שמאי
 א"ת דהו מוקצה. מימא בנתמני'
 קאמר כהניא דבית שמאי א"ת להו
 מוקצה דקתני (לקמן דף י'). לא טיול
 אלף אס כן נענע מנעד יום יש
 לומר דמוקצה דבעלי חיים מותר
 טפי ומוקצה ציורא והתם הוא דלית
 ליה מוקצה כדחיינא ר"ש דלע"ג דלית
 ליה מוקצה א"ת ליה (שם דף מה).
 גבי גרונגת ולמוקים דלמקלאי טפי:
קא ב"קא דעתין דא"ת' מאי דשרי
 מוקצה בנוולד אסיר. דלא
 מקאי איניש מאי דחוי ליה אבל בנוולד
 לא היה ידע מתחילתו ומימא דהא
 רבי שמעון דשרי במוקצה שרי בנוולד
 כדלמירין בשבת (דף טז.). רבי
 יהודה אומר אין מסיקין בשבתי כלים
 ור"ש מותר לע"ג דהו נולד וי"ל דלא

דמי דהאי נולד דהכא הו נולד טפי
 מה: (וס) מיהא בעיצה מיכלע בליעי ופריך
 כל שכן דהו נולד ואסור ומאי פריך
 דלמא ההוא כ"ר שמעון מודה דהאי נולד אסור:
מגביהין מעל השלחן עומות וקליפין. פ"ה
 אע"ג דאין ראויין לא למאכל אדם ולא
 למאכל בהמה ולא נהנה מהם כגון עומות
 רכים וקליפין תפוחים ובית הלל סברי כיון
 דלא חזי למאכל אדם לאס: **ובית** הלל
 אומרים מסלק את הטבלא אלא
 כולה ומנעהו ואמר רב נחמן אנו אין
 לנו אלא בית שמאי כרבי יהודה ובית
 הלל כ"ר שמעון. **כ"ר** שמואל כ"ר שמואל
 כ"ר רב נחמן גבי שבת "דרסתם לן תנא
 כרבי שמעון דתנן "מחמתכין את הדלועין
 לפני הבהמה ואת הנבלה לפני הכלבים
 מוקים לה לבית הלל כרבי שמעון אבל
 גבי

ביצה לא תאכל. זו ביצים. נגמרת מפרש
 עממא: שאור ככוסית. משום דהני תלת מילי
 הוו מקולי בית שמאי ומחומרי בית
 הלל גבי יו"ט תנא להו גבי הדדי. ובגמרא
 (שם) וזמנא דמירין ככוסית. **תמרה:**
 יתסור ברק. פ"ה בלע"ז: ומודים
 שאם שחט כו'. **דמפרש** עממא בגמ' (ש'
 כשיש לו דקר **נעון** מנעד יום: **שאפר**
 כירה מוכן הוא. נגמרא' כבי מאי קאמר:
גבי העומות לאכילה. שאינה
 מוקפת: **אובלח** דאפר. אובלח
 שפירש. וחזירו וצמנמות חזרו אובלח
 כמאן דמפרטי דמו וכן בשמיטת
 חולין (דף ע"ג.). לית להו מוקפה.
 דלמא כ"ר שמעון סבירא להו דלמיר
 בפרק [כירה] (שם דף מה). מותר השמן
 שנגר ושבערה אסור (ד' דברי רבי
 יהודה) ור"ש מותר: **קא** סלקא דעתיך.
 להכי פרטינן מידי טעמייהו דבית
 שמאי דקא סלקא דעתין דאפי' לרי'
 שמעון דשרי במוקפה בנוולד אסור
 דלילו במוקפה סבירא ליה לא מקאי
 איניש פרטינן מידי דחוי ליה אבל
 נולד לא היה ידע דהו דעמיה דעמיה
 עליה: ומי אמר רב נחמן כ"ר.
 דבית הלל כ"ר יהודה: **מגביהין.**
 בשבת מעל השלחן עומות שאין
 ראויין לאכילה וקליפין אגוזים ולא
 מישינין למוקפה: **ובית הלל** אומרים.
 אין מטלטלין אוחין כדים שמוקפה
 הן: **אלה** מסלק סעבלא. שיש תורת
 עליה וזמנא דמירין: **ואמר** רב נחמן
 אנו אין לנו. בשבת משנה זו לפי
 שמואל שטתה אלף כן שמעון
 מרומיני דבית שמאי כ"ר יהודה
 ותמריני ובית הלל כרבי שמעון:
מחסינין דלועין. מלושין לפני הבהמה
 ולא אמרינן טרחה דלא לזכך הוא:
ואם הניכילה לפני הכלבים. ואע"פ
 שנמנלה בשבת דבין השמשות לא
 היתה עומדת לאכילה כלבים אפילו
 הכי שרי דלית לן מוקפה בשבת. הלכך
 מגביהין מעל השלחן דמירי בשבת
 מוקים לבית הלל דימורי כ"ר שמעון
 כי היכי דלא תקשי הלכתא
 אהלכתא דקיימא לן הלכה כסמט
 משנה (ש' וקיימא [לן] הלכה כבית
 הלל): **אבל** גבי יום טוב. דלמסקחן
 דקסם רבי כרבי יהודה:

ביצה שנולדה ביום טוב בית שמאי אומרים
 תאכל ובית הלל אומרים לא תאכל בית
 שמאי אומרים שאור בכזית וחמץ בככוחבת
 ובית הלל אומרים זהו זה בכזית השוחט
 חייה ועוף ביום טוב בית שמאי אומרים
 יחפור ברקע ויכסה ובית הלל אומרים לא
 ישחוט אלא אם כן היה לו עפר מוכן
 מבעוד יום ומודים שאם שחט שיחפור
 ברקע ויכסה שאפר כירה מוכן הוא:
גבי במאי עסקין אילימא בתרנגולת העומרת
 לאכילה מאי טעמייהו דבית הלל אובלח
 דאפרת הוא אלא בתרנגולת העומרת לגרל
 ביצים מאי טעמייהו דבית שמאי מוקצה
 היא ומאי קושיא דלמא בית שמאי לית
 להו מוקצה קא סלקא דעתין אפילו מאן
 דשרי במוקפה בנוולד אסר מאי טעמייהו
 דבית שמאי אמר רב נחמן לעולם בתרנגולת
 העומרת לגרל ביצים ודאית ליה מוקצה
 אית ליה נולד ודלית ליה מוקצה לית ליה
 יהודה ומי אמר רב נחמן הכי והתנן בית שמאי
 אומרים מגביהין מעל השלחן עומות
 וקליפין ובית הלל אומרים מסלק את הטבלא
 כולה ומנעהו ואמר רב נחמן אנו אין לנו אלא
 בית שמאי כרבי יהודה ובית הלל כ"ר שמואל
 כ"ר רב נחמן גבי שבת "דרסתם לן תנא
 כרבי שמעון דתנן "מחמתכין את הדלועין
 לפני הבהמה ואת הנבלה לפני הכלבים
 מוקים לה לבית הלל כרבי שמעון אבל
 גבי

דמי דהאי נולד דהכא הו נולד טפי
 מה: (וס) מיהא בעיצה מיכלע בליעי ופריך
 כל שכן דהו נולד ואסור ומאי פריך
 דלמא ההוא כ"ר שמעון מודה דהאי נולד אסור:
מגביהין מעל השלחן עומות וקליפין. פ"ה
 אע"ג דאין ראויין לא למאכל אדם ולא
 למאכל בהמה ולא נהנה מהם כגון עומות
 רכים וקליפין תפוחים ובית הלל סברי כיון
 דלא חזי למאכל אדם לאס: **ובית** הלל
 אומרים מסלק את הטבלא אלא
 כולה ומנעהו ואמר רב נחמן אנו אין
 לנו אלא בית שמאי כרבי יהודה ובית
 הלל כ"ר שמעון. **כ"ר** שמואל כ"ר שמואל
 כ"ר רב נחמן גבי שבת "דרסתם לן תנא
 כרבי שמעון דתנן "מחמתכין את הדלועין
 לפני הבהמה ואת הנבלה לפני הכלבים
 מוקים לה לבית הלל כרבי שמעון אבל
 גבי

א) פדיות פ"ד ח"א, ב) ס'
 וימא פ"ד ט"ז, ג) לקמן ט'
 פדיות פ"ד ח"א, ד) שבת
 מה: ט' ס' קמח, ו) וס'
 מעבירין שם קמח, ז) ופ"י
 חמץ לקמן ט': ד"ה ופחת
 וינימות מנ: ד"ה סמט,
 ח) סמט קמח, ו) ופ"י
 ט) לקמן ט': ז' ט' (שם),
 י) לקמן ט"ז, י"א) (שם) ופ"י
 פ"ה כ"ל, י"ב) ולפנינו ט'
 י"ג) (שם), י"ד) (שם) ופ"י
 ט"ז (שם) ופ"י ופ"י
 ט"ח) (שם) ופ"י ופ"י
 ט"ט) (שם) ופ"י ופ"י
 י) (שם) ופ"י ופ"י

ליון הש"ס
 בת"י ובה"א לא יתירום.
 עין רבין פרק י"ט דשבת
 דף טז:

לעני רש"י
 פ"א, י"ה.

מוסף רש"י
 שאור בכזית. לפניו כל
 יסור וכל ימא וימא ט"ז.
 מגביהין. כדים מעל
 השלחן עומות. קשין
 שאין ראויין לטלטל.
 וקליפין. על אגוזים דלית
 להו לבייס מוקפה, ובית
 הלל אומרים מסלק את
 הטבלא. שיש תורת על
 עליה, אבל לא טיול
 הקליפין כדים, כבי
 יהודה. ושבת קמח. אנו
 אין לנו. אין לנו מוסין
 על משנתו כמות סמט
 שיהי. אלא מהלכות
 שבתה ובי"ש כ"ר יהודה
 ט' וסמ. את הדלועין.
 הלשון ומימי סמטן לאו
 למאכל בהמה קיימא אלא
 ללבוש ע"ג וס' ו"ל דלמירין
 מוקיין הן לבהמה דתמל
 אדם הן ושם קמח. ואת
 הנבלה. שהנבלה הייס
 וכן השמשות תימא
 עומת ללבוש. ואפי"ה
 מתמין ושם קמח.

דמי דהאי נולד דהכא הו נולד טפי
 מה: (וס) מיהא בעיצה מיכלע בליעי ופריך
 כל שכן דהו נולד ואסור ומאי פריך
 דלמא ההוא כ"ר שמעון מודה דהאי נולד אסור:
מגביהין מעל השלחן עומות וקליפין. פ"ה
 אע"ג דאין ראויין לא למאכל אדם ולא
 למאכל בהמה ולא נהנה מהם כגון עומות
 רכים וקליפין תפוחים ובית הלל סברי כיון
 דלא חזי למאכל אדם לאס: **ובית** הלל
 אומרים מסלק את הטבלא אלא
 כולה ומנעהו ואמר רב נחמן אנו אין
 לנו אלא בית שמאי כרבי יהודה ובית
 הלל כ"ר שמעון. **כ"ר** שמואל כ"ר שמואל
 כ"ר רב נחמן גבי שבת "דרסתם לן תנא
 כרבי שמעון דתנן "מחמתכין את הדלועין
 לפני הבהמה ואת הנבלה לפני הכלבים
 מוקים לה לבית הלל כרבי שמעון אבל
 גבי

דמי דהאי נולד דהכא הו נולד טפי
 מה: (וס) מיהא בעיצה מיכלע בליעי ופריך
 כל שכן דהו נולד ואסור ומאי פריך
 דלמא ההוא כ"ר שמעון מודה דהאי נולד אסור:
מגביהין מעל השלחן עומות וקליפין. פ"ה
 אע"ג דאין ראויין לא למאכל אדם ולא
 למאכל בהמה ולא נהנה מהם כגון עומות
 רכים וקליפין תפוחים ובית הלל סברי כיון
 דלא חזי למאכל אדם לאס: **ובית** הלל
 אומרים מסלק את הטבלא אלא
 כולה ומנעהו ואמר רב נחמן אנו אין
 לנו אלא בית שמאי כרבי יהודה ובית
 הלל כ"ר שמעון. **כ"ר** שמואל כ"ר שמואל
 כ"ר רב נחמן גבי שבת "דרסתם לן תנא
 כרבי שמעון דתנן "מחמתכין את הדלועין
 לפני הבהמה ואת הנבלה לפני הכלבים
 מוקים לה לבית הלל כרבי שמעון אבל
 גבי